

Ert diarienummer M2018/00217 och M2018/00221

Kärnavfallsrådets kommentarer till SKB:s yttrande gällande Kärnavfallsrådets remissvar om gjutjärnsinsats m.m.

I detta yttrande bemöter Kärnavfallsrådet delar av SKB:s yttrande (daterat 10 november 2021, 2021M2018/00221, aktbilaga 197).

Om framtida Fud-program

Kärnavfallsrådet har under flera år pekat på att det är viktigt att forskning, utveckling och demonstrationsprogram i enlighet med 12 § Lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) fortsätter för ett slutförvar för använt kärnbränsle även efter tillstånd. Kärnavfallsrådet välkomnar därför SKB:s uttalade strävan att genomföra och redovisa forskning och analys av barriärer och slutförvarsmiljön i sitt Forskning, utveckling och demonstrationsprogram (Fud), fram till slutlig förslutning av förvaret.

Forskning inom ramen för Fud-processen sker emellertid enligt 11 § och 12 § kärntekniklagen och berör inte, annat än indirekt, frågan om tillstånd för uppförande av slutförvaret enligt Miljöbalken (1998:808). Ett krav på fortsatt forskning beträffande slutförvarets barriärer bör därför knytas till frågan om tillstånd till uppförande enligt miljöbalken.

Om provotid

En särskild svårighet vid prövning av ett slutförvar för använt kärnbränsle rör beviskravet och de skilda provningsordningarna enligt miljöbalken och kärntekniklagen. Medan tillsynsmyndigheten, SSM, etappvis prövar vad SKB förmått visa i fråga om kopparkapslarnas integritet sker miljöbalkens tillståndsprövning vid ett och samma tillfälle. Det ligger i de skilda lagstiftningarna, att beviskraven på verksamhetsutövaren blir strängare, om beviskravet i miljöbalken tillämpas vid ett samlat tillfälle tidigare i processen.

I sitt yttrande till regeringen (M2018/00221, aktbilaga 194) såg Kärnavfallsrådet en möjlighet att skilja mellan ett initialt beslut om tillåtlighet för uppförande och ett senare beslut om tillåtlighet för drift. Om det finns svårigheter att genomföra denna uppdelning så anser rådet att det kan finnas skäl att pröva möjligheten att besluta om provotid i strålsäkerhetsfrågor enligt 22 kap. 27 § miljöbalken. Att provotid kan beslutas i sådana frågor vid en övergripande prövning enligt miljöbalken framgår av MÖD 2006:70, som rörde kärnkraftverket i Ringhals. I sitt yttrande till regeringen om SKB:s ansökan om slutförvar för använt kärnbränsle lyfte mark- och miljödomstolen att det kan vara aktuellt med provotid i frågor gällande strålsäkerhet. (Mark- och miljödomstolens yttrande. 2018-01-23. Mål nr M 1333-11 Aktbilaga 842. s 553ff)

2021-12-01

Dnr: Komm2021/00855/M 1992:A

Tillstånd och villkor om forskning

Kärnavfallsrådet föreslår därför att regeringen vid eventuellt beslut om tillåtlighet för ett slutförvar för använt kärnbränsle också ställer som villkor att SKB gör nya försök för att specifikt studera kopparkorrosionen och gjutjärnsprocesser under slutförvarsförhållanden. Dessa försök bör göras med den typ av koppar och gjutjärn som avses att användas i slutförvaret.

Kärnavfallsrådets ger fler förslag till villkor i yttrande (2020-06-17, Komm2020/00396/M 1992:A)

https://www.karnavfallsradet.se/sites/default/files/documents/yttrande_om_skbs_kompletteringar_2020_version_16_juni_0.pdf

Beslut om detta yttrande fattade av Kärnavfallsrådet vid sammanträde 1 december 2021.

Carl-Reinhold Bråkenhielm
Kärnavfallsrådets ordförande